

3 BUD

PÅ PÆDAGOGIK I ET GRÆNSELAND

Den økologiske mælk i dit køleskab er måske købt, fordi du mener, den er sundest for børnene. Eller måske vil du ikke betale ekstra for en karton med ø-mærke, når du ikke kan smage forskel.

Vi siger typisk ja eller nej til bæredygtige varer ud fra få og følelsesladede argumenter, fordi vi hverken kender eller kan overskue de mange effekter, som økologisk produktion har på mennesker, samfund og natur. Det vil projektet 'MultiTrust' lave om på.

Forbrugere, indkøbere og landmænd skal have hjælp til lettere at overskue, vurdere og lære om økologiens fordele og ulemper.

Valg bunder i en læreproces

Projektet giver et tværfagligt blik på økologi. Professor mso Jeppe Læssøe fra Aarhus Universitet deltager i projektet sammen med forskergrupper inden for bl.a. økonomi, sociologi, filosofi, psykologi og erhvervs-kommunikation og pædagogik.

Pædagogikkens opgave i MultiTrust-projektet er at pege på, hvordan man organiserer den proces, der ligger forud for alle valg.

»At tage stilling til noget fordrer, at man kan overskue sagens mange forhold og vurdere dem. Beslutningen vil i sidste ende afspejle, hvilke aspekter af en problematik der er mest vigtige for den enkelte,« siger Jeppe Læssøe.

Det er netop det, der gør en entydig stilling-tagen til økologi vanskelig. For hvad vægter forbrugeren højest, når hun afgør, om den ene eller anden vare skal i indkøbskurven – prisen, dyrevelfærd eller familiens sundhed? Og hvad tæller mest, når landmanden skal beslutte, om hans gård skal være konventionel eller bæredygtig – antallet af nødvendige arbejdstimer eller muligheden for at tjene flest penge?

MultiTrust-projektet vælger ikke side, men bruger en såkaldt multikriteriel metode til at lægge viden om flest mulige sider af sagen frem i erkendelse af, at valget af økologi eller ej er en mudret affære.

1

Pædagogik viser vej gennem den økologiske jungle

**Apps og QR-koder skal
i et nyt projekt hjælpe
forbrugere og landmænd til
at lære om og tage stilling
til økologi. Vi vil skabe en
positiv provokation, siger
professor mso**

JEPPE LÆSSØE.

Af ANNETTE HAUGAARD

»Alle discipliner er i gang med at blande sig med hinanden i disse år, fordi man opfordres til at arbejde problemorienteret.«

Folkeoplysning frem for indoktrinering

Jeppe Læssøe mener, det er helt i tråd med dansk folkeoplysningstradition at bruge pædagogik som redskab til at fremme forandringer i samfundet.

»Når miljøfolk tænker pædagogisk, vil de ofte gerne opnå bestemte adfærdsændringer, mens vi som pædagoger er afvisende over for forsøg på indoktrinering. Det er jeg også, men jeg afviser ikke, at pædagogikken kan spille en rolle. Folkeoplysning handler netop ikke om at servere et enkelt budskab med problem og løsning, men om at rejse spørgsmåle og give folk alsidige muligheder for at handle,« siger Jeppe Læssøe.

Hvordan folkeoplysningen skal foregå i praksis, er endnu uvist, fordi første del af MultiTrust-projektet har fokuseret på at indsamle viden. Det ligger dog fast, at det både er forbrugere og landmænd, som skal lære.

Ifølge Jeppe Læssøe kunne det muligvis ske ved at udvikle en app, så landmanden med få touch kan overskue mange aspekter af økologien og vurdere dem i forhold til sine egne værdier og arbejdsvilkår. Eller man kunne sætte QR-koder op ved hylderne i supermarkedet, så forbrugeren kunne scanne sig til en dybere indsigt i en bestemt type vare. Målet er at give hurtig og nem adgang til viden, der kan skabe refleksion.

»Vi vil gerne både vække interesse og provokere positivt. I dag vælger mange økologi, fordi de har større tillid til den produktionsform end til traditionelt landbrug, men den tillid lukker for, at du bliver klogere, også på de ulemper som økologi for eksempel kan have for klimaet. Det kunne være den ø-mærkede peberfrugt, som skaber større CO2-udledning, når den transporteres med fly over store afstande, end den konventionelle peberfrugt, der er dyrket i lokalområdet, men som har været sprøjtet,« siger han.

Altid spændt for en vogn

Projektet er finansieret af Fødevareministeriet med midler øremærket til at finde nye veje til at øge produktionen af økologiske fødevarer. Jeppe Læssøe ser dog ingen habilitetsproblemer i det, selvom han erkender, at pædagogikken får et ærinde, som ikke er dens eget.

»Alle discipliner er i gang med at blande sig med hinanden i disse år, fordi man opfordres til at arbejde problemorienteret. Som forskere må vi acceptere, at vi nogle gange arbejder med noget, som regeringen eller andre har identificeret som et problem. Man kan sige, at vi hele tiden er mere eller mindre spændt for en vogn, fordi vi ikke kan frigøre os fra tendenser og brydninger i samfundet. Hvis den pædagogiske forskning nægter at præge indsatsen i forhold til bæredygtig udvikling, så overlader vi opgaven til ingeniører og økonomer, som ikke er bange for at involvere sig med deres logik,« siger han.

JEPPE LÆSSØE

Ph.d. og professor mso på Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) ved Aarhus Universitet. Han forsker bl.a. i borgerdeltagelse, forandrings-agenter og folkeoplysning om bæredygtig udvikling.